

Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”

Cele i wskaźniki LSR

**Cel 1:
Wzmocnienie
edukacji i
aktywizacji
mieszkańców na
rzecz wspierania
rozwoju lokalnego
LGD**

Przedsięwzięcie 1.1 Podniesienie jakości kształcenia dzieci i młodzieży na terenie LGD

380 171,78 EUR (EFS+)
+ Program „Moja Ojczyzna”

Przedsięwzięcie 1.2 Rozwój usług społecznych na terenie LGD

100 000,00 EUR (EFS+)

Przedsięwzięcie 1.3 Zwiększenie uczestnictwa osób w niekorzystnej sytuacji w życiu społecznym LGD

1 954 347,28 EUR (EFS+)

Przedsięwzięcie 1.4 Wzmacnianie kapitału społecznego w realizacji LSR

594 349,02 EUR (EFS+)
512 500 (EFRROW)

Przedsięwzięcie 1.5 Współpraca na rzecz rozwoju LGD

40 000 EUR (EFRROW)

**Cel 2:
Wzmocnienie
lokalnej
przedsiębiorczości
na terenie LGD**

Przedsięwzięcie 2.1 Wsparcie przedsiębiorczości na terenie LGD

1 270 000 EUR (EFRROW)

Przedsięwzięcie 2.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców LGD

100 000 EUR (EFS+)

Przedsięwzięcie 2.3 Współpraca w ramach krótkich łańcuchów dostaw

50 000 EUR (EFRROW)

Przedsięwzięcie 2.4 Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

50 000 EUR (EFRROW)

**Cel 3:
Poprawa
atrakcyjności i
dostępu do usług
publicznych
obszaru LGD**

Przedsięwzięcie 3.1 Wsparcie wykorzystania OZE

1 022 691,34 EUR (EFRR)

Przedsięwzięcie 3.2 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego, naturalnego i walorów turystycznych obszaru LGD

433 315,96 EUR (EFRR)

Przedsięwzięcie 3.3 Rewitalizacja obiektów, terenów i przestrzeni użyteczności publicznej

1 952 963,84 EUR (EFRR)

Przedsięwzięcie 3.4 Zwiększenie dostępności infrastruktury i usług

720 000 EUR (EFRROW)

Przedsięwzięcie 3.5 Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego wsi

120 000 EUR (EFRROW)
+ NOWEFIO

Cel 1:

Wzmocnienie edukacji i aktywizacji mieszkańców na rzecz wspierania rozwoju lokalnego LGD

Jednym z najistotniejszych problemów społecznych na obszarze LGD „Brama na Podlasie”, wynikających z diagnozy, jak i konsultacji społecznych jest niski poziom integracji oraz aktywizacji społecznej oraz potrzeba podniesienia kompetencji/kwalifikacji mieszkańców. Niedostateczny stopień ogólny wykształcenia mieszkańców, sprzyja również niezadowoleniu z jakości życia i migracji mieszkańców, szczególnie ludzi młodych do większych metropolii. Równie istotnym elementem jakości życia jest aktywny udział w życiu lokalnej społeczności i wzajemne relacje. Aktywne społeczeństwo łatwiej rozwiązuje problemy życia codziennego, tacy mieszkańcy chętniej zrzeszają się w organizacjach. Zintegrowane społeczeństwo ma większą świadomość lokalną – wspólnie kultywuje tradycje, wymienia się wiedzą i doświadczeniami. Podniesienie kwalifikacji i aktywności mieszkańców przyczyni się do poprawy jakości ich życia, poszerzy horyzonty, podwyższy poczucie tożsamości mieszkańców z obszarem LGD, a zarazem zwiększy ich atrakcyjność na rynku pracy, jak również zmotywuje do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Wsparcie kierowane w ramach powyższego celu skupiać się będzie na zmniejszeniu obszarów wykluczenia społecznego, szczególnie w odniesieniu do osób pochodzących z grup w niekorzystnej sytuacji oraz wyrównywaniu szans w dostępie do wysokiej jakości edukacji i życia społecznego. Oprócz działań animacyjnych, zwiększających zaangażowanie i chęć w podjęciu aktywnej pracy na rzecz włączenia społecznego, LGD planuje również działania przyczyniające się w bezpośredni sposób do podniesienia atrakcyjności i mobilności na rynku pracy.

Przedsięwzięcie 1.1:

Podniesienie jakości kształcenia dzieci i młodzieży na terenie LGD

Jedną z najistotniejszych grup wymagających interwencji, potwierdzona w diagnozie i analizie potrzeb i potencjałów, a także wśród uczestników konsultacji i danych zaprezentowanych w diagnozie LGD, są przede wszystkim osoby młode, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb wsparcia dzieci i młodzieży zamieszkującej na terenie LGD, w tym w rodzinach rolniczych. Okres pandemii COVID-19 cofnął postęp praktycznie w każdym z kluczowych obszarów życia dzieci, zwłaszcza w dostępie do odpowiedniej jakości kształcenia dzieci i młodzieży. Problem czasowego odizolowania od rówieśników wpłynął na obniżenie poziomu aktywności społecznej dzieci i młodzieży oraz zwiększył wskaźnik dysfunkcji uczniów z orzeczeniami i opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznych, wymagającymi indywidualnego wsparcia. Ze względu na mniejsze szanse rozwojowe tej grupy, w porównaniu z jej przedstawicielami zamieszkującymi tereny wielkomiejskie wsparcie to powinno być kierowane głównie na podniesienie jakości i dostępności do różnorodnych zajęć wyrównujących kompetencje społeczne i rozwojowe.

W ramach przedsięwzięcia planuje się wsparcie działań dotyczących rozszerzenia oferty edukacyjnej placówek wychowania przedszkolnego oraz organizacji dodatkowych zajęć dla dzieci w małych szkołach, w tym rozwijających ich umiejętności m.in. językowe, społeczne, ICT, zakładających kształcenie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży na rynku pracy. Dotyczyć również one będą podjęcia działań na poziomie instytucji, zarówno przedszkola, szkoły jak i samorządu, których aktywne współdziałanie umożliwi łatwiejszy dostęp do usług, potrzebnych tej grupie i jej otoczeniu.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 9.1 *Rozwój lokalnej edukacji i kształcenia* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego 4f *Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami* i w całości dedykowane jest wsparciu kompetencji **dzieci i młodzieży** z obszaru LGD. Przedsięwzięcie ma charakter **wielozakresowy**, obejmuje zarówno edukację przedszkolną, jak i szkolną. Konkursy mogą być planowane zarówno na zakres całego przedsięwzięcia, jak i osobno.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej (osoby)	0	74	Umowa ankieta	rocznie	EFS+
Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (podmioty)	0	5	Umowa, ankieta	rocznie	EFS+
Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem (osoby)	0	121	Umowa, ankieta	rocznie	EFS+
Liczba dofinansowanych obiektów sportowych/rekreacyjnych (sztuka)	0	1	Umowa	na koniec	Fundacja BGK

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby)	0	101	Umowa, ankieta	na koniec	EFS +

**Przedsięwzięcie 1.2:
Rozwój usług społecznych na terenie LGD**

W diagnozie oraz analizie potrzeb zidentyfikowano grupy mieszkańców potrzebujących szeroko rozumianego wsparcia społecznego, w wyniku niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury świadczeń opieki zarówno zdrowotnej, jak i socjalnej. Są to głównie seniorzy (osoby po 60 roku życia), a także osoby z niepełnosprawnościami. W ramach przedsięwzięcia planowana jest interwencja w zakresie ograniczenia istniejących nierówności w zakresie dostępu do usług społecznych, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, środowiskowych, szczególnie świadczonych w społeczności lokalnej (deinstytucjonalizacja). Rezultatem tych działań będzie przeciwdziałanie i łagodzenie efektów negatywnych zjawisk, w tym: redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 9.3 *Wzrost dostępności lokalnych usług społecznych* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego 4k *Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej* i w całości dedykowane jest wsparciu działań skierowanych do grup w niekorzystnej sytuacji tj. **osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z niepełnosprawnościami.**

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)	0	10	Umowa, ankieta	rocznie	EFS+

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby)	0	2	Umowa, ankieta	na koniec	EFS +

Przedsięwzięcie 1.3:
Zwiększenie uczestnictwa osób w niekorzystnej sytuacji w życiu społecznym LGD

Znacznym problemem dostrzeżonym przez LGD na etapie diagnozy jest problem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Niezbędnym jest, zatem podjęcie kroków mających na celu wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących. W ramach przedsięwzięcia planowane jest fachowe wsparcie przy wykorzystaniu instrumentów z zakresu aktywnej integracji m.in. poprzez:

- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc integracji społecznej seniorów w postaci klubów seniora przeciwdziałających izolacji i wykluczeniu społecznemu;
- wsparcie uzupełniające realizowane jako uzupełnienie podstawowego wsparcia poprzez podejmowanie działań mających na celu integrację osób starszych, uwzględniające udział otoczenia osób starszych, organizację wydarzeń i spotkań o charakterze międzypokoleniowym w celu wymiany doświadczeń, wzajemnej edukacji;

Powyższe działania pozytywnie wpłyną nie tylko na włączenie społeczne rodzin, dzieci, młodzieży i osób zależnych od środowiska lokalnego, ale również wesprą funkcjonowanie Klubów Seniora.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 9.4 *Wzmocnienie lokalnej aktywnej integracji społecznej* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego 4I *Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci*, i w całości dedykowane jest wsparciu działań skierowanych do **grup w niekorzystnej sytuacji** i ich otoczenia opisanych w rozdziale IV.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Całkowita liczba osób objętych wsparciem (osoby)	0	410	Umowa, ankieta	rocznie	EFS+

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (osoby)	0	205	Umowa, ankieta	na koniec	EFS +

Przedsięwzięcie 1.5:
Współpraca na rzecz rozwoju LGD

W celu pobudzenia mieszkańców obszaru LGD do aktywnego udziału w życiu lokalnych społeczności, LGD planuje realizację przedsięwzięcia w zakresie tworzenia partnerstw, opartych na dialogu społecznym, kulturowym i międzypokoleniowym, między podmiotami z obszaru LGD z partnerami spoza LSR oraz zagranicznymi. Wsparcie dotyczyć będzie przygotowania projektów partnerskich (projekty grantowe) sprzyjających wzrostowi świadomości mieszkańców związanych z tematyką zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, a także realizacji projektów partnerskich (wizyty studyjne, misje, szkolenia, targi, wystawy, itp.) z partnerami z obszaru innej LSR z Polski lub innego kraju. Przedsięwzięcie skupiać się będzie przede wszystkim na wsparciu grup, które określone została jako grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób po 60 roku życia, a także do lokalnych liderów życia społecznego i publicznego.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakresy 7 i 8 dedykowany instrumentowi RLKS w PS WPR 2023-2027. Planowane jest udzielenie grantów na przygotowanie **projektów partnerskich**, a następnie ogłoszenie konkursu na realizację projektów partnerskich. Podstawą ubiegania się o dofinansowanie jest umowa partnerstwa podpisana z co najmniej 2 partnerami.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba udzielonych grantów na realizację projektów partnerskich (sztuki)	0	2	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW
Liczba projektów partnerskich krajowych (sztuki)	0	1	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW
Liczba projektów partnerskich zagranicznych (sztuki)	0	1	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW
Liczba osób po 60 roku życia objętych wsparciem w ramach realizacji projektów grantowych (osoby)	0	24	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (liczba osób)	0	24	Umowa, ankieta	na koniec	EFRROW

Cel 2:
Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD

Ze względu na to, że obszar LGD „Brama na Podlasie” jest obszarem w większości wiejskim, duża część mieszkańców ukierunkowana jest na działalność rolniczą z wykorzystaniem miejscowych zasobów. Ze spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami wynika jednak, że bezrobocie, szczególnie ukryte bezrobocie na wsi, jest odbierane jako poważny problem społeczny. W celu zmniejszenia zjawiska bezrobocia oraz wzrostu gospodarczego na obszarze działania LGD konieczne jest podjęcie wszelkich działań zmierzających do aktywizacji zawodowej. Utworzenie nowych miejsc pracy oraz stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości to bardzo istotne działania wpływające na rozwój danego obszaru. Pomoc osobom bezrobotnym lub nieaktywnym zawodowo poprzez ich aktywizację i włączenie na rynek pracy to kluczowe wyzwanie stojące przed LGD i sposób pomocy osobom z grup znajdujących się w trudniejszej sytuacji ekonomicznej. W związku z tym LGD zamierza zrealizować te działania wspierając podejmowanie działalności gospodarczej, rozwój istniejącej przedsiębiorczości czy powrót na rynek pracy, szczególnie osób należących do grup w niekorzystnej sytuacji opisanych w rozdziale IV. Z uwagi na rolniczy charakter obszaru, wsparcie ukierunkowane będzie również na dywersyfikację rolniczych źródeł dochodu poprzez rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych oraz rozwój współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych.

Przedsięwzięcie 2.1:
Wsparcie przedsiębiorczości na terenie LGD

Rosnący problem ubóstwa wśród mieszkańców, a w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji wynika nie tylko sytuacji społeczno-gospodarczej, ale także z coraz mniejszej liczby miejsc pracy dla mieszkańców LGD. Rynek regionu skupia się głównie na produkcji rolnej i jednej dziedzinie gospodarki, która w dużej mierze opiera się na produkcji mleka. Wciąż nadal zbyt mało rozwinięte są usługi, przemysł i przetwórstwo w innych gałęziach gospodarki. Duże bezrobocie wśród osób młodych, przyczynia się również do braku dłuższych perspektywy do życia, zwłaszcza na terenach wiejskich, co stanowi duże zagrożenie niekorzystnych zmian demograficznych obszaru. LGD może temu zapobiec, a także umożliwić tworzenie nowych miejsc pracy i wzmocnić potencjał rozwoju gospodarki, która opierać się może na produkcji, handlu a także na drobnych usługach dla mieszkańców (wykorzystujących lokalne zasoby). LGD w ramach przedsięwzięcia planuje skierować wsparcie na rozwój przedsiębiorczości, głównie zakładanie działalności gospodarczych, ale także rozwój już istniejących. Zakres branż podlegających wsparciu wynika z przeprowadzonej diagnozy i procesu konsultacyjnego. Wsparciu podlegać będą PKD ujęte w wszystkich Sekcjach PKD 2007, z wyłączeniem Sekcji A i B.

W ramach przedsięwzięcia premiiowane będą projekty innowacyjne w zakresie wsparcia zawodów niszowych, nowatorskiego wykorzystania zasobów lub zastosowanej technologii

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres 1. dedykowany instrumentowi RLKS w PS WPR 2023-2027.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (sztuka)	0	29	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW
Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (sztuka)	0	10	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR (liczba utworzonych miejsc pracy)	0	29	Umowa, ankieta	na koniec	EFRROW

Przedsięwzięcie 2.2: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców LGD

Rolnicza specyfika obszaru LGD „Brama na Podlasie” sprzyja małej aktywności społeczno - zawodowej mieszkańców, a zwłaszcza grup osób wykluczonych społecznie (w szczególności osób biernych zawodowo, niezarejestrowanych, zarówno osób młodych do 25 roku życia i osób po 50 roku życia, osób z niepełnosprawnościami czy opiekunów osób zależnych). Problemem zwiększającym bierną postawę na rynku pracy jest szeroka oferta świadczeń socjalnych oraz coraz częstsza postawa roszczeniowa osób objętych pomocą socjalną, przy jednoczesnej niskiej świadomości społeczeństwa na temat przyczyn wykluczenia społecznego. Z przeprowadzonej diagnozy LGD wynika jednoznacznie potrzeba wsparcia społeczności lokalnej zamieszkującej obszar LGD w zakresie większej aktywizacji i uczestnictwa w życiu zawodowym. Szczególnie dotyczy to grup, które często znajdują się na marginesie aktywności i uczestniczenia w społeczeństwie. W ramach przedsięwzięcia planuje się działania przyczyniające się do aktywnego wsparcia inicjatyw służących niwelowaniu wyżej opisanych problemów i zapobieganiu dalszemu rozwarstwieniu społecznemu oraz zapobieganiu tworzenia się enklaw ubóstwa. Wsparcie będzie kierowane m. in. na kompleksowe i zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, zdrowotnym i edukacyjnym, służące aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i ich rodzin oraz osób biernych zawodowo. Możliwe jest kierowanie działań do całych środowisk wymagających wsparcia, z wykorzystaniem metod odnoszących się do całej społeczności lokalnej (np. poprzez realizację programów aktywności lokalnej). Przedsięwzięcie realizowane będzie przy wykorzystaniu potencjału opuszczonych budynków świetlic wiejskich, opuszczonych budynków szkół, powszechnie występującymi na terenie LGD.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 9.2 *Zwiększenie lokalnej aktywności społeczno-zawodowej* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego 4h *Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji* i w całości dedykowane jest wsparciu osób z grup w niekorzystnej sytuacji (w szczególności osób biernych zawodowo, niezarejestrowanych, zarówno osób młodych do 25 roku życia i osób po 50 roku życia, osób z niepełnosprawnościami czy opiekunów osób zależnych).

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz

Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie (osoby)	0	5	Umowa, ankieta,	rocznie	EFS+
---	---	---	-----------------	---------	------

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (osoby)	0	5	Umowa, ankieta	na koniec	EFS +

Przedsięwzięcie 2.3:
Współpraca w ramach krótkich łańcuchów dostaw

Znaczna część obszaru LGD „Brama na Podlasie” ukierunkowana jest na działalność rolniczą z wykorzystaniem miejscowych zasobów. Aby zmaksymalizować wykorzystanie lokalnych potencjałów produkcji rolnej, należy wdrożyć odpowiednie działania w celu wykorzystania łańcuchów dostaw. Do tego potrzebny jest rozwój dostępu do internetu oraz rozwijanie platform sprzedaży internetowej zarówno detalicznej, jak i hurtowej. Włączenie do łańcuchów dostaw jest szansą szczególnie dla drobnych producentów, którzy będą bezpośrednio dostarczać żywność do odbiorców. Skorzystać mogą również producenci towarowi, którzy będą sprzedawać swoje towary na giełdach światowych. Wykorzystanie potencjału łańcuchów dostaw powinno polegać na tym, żeby sprzedawać żywność w najbliższej okolicy, w pobliżu miejsca wyprodukowania. Taka żywność jest świeża, wysokiej jakości, konsument wie, od kogo kupuje i tworzy się więź zaufania oparta na dobrych doświadczeniach. LGD planuje zatem przedsięwzięcie, w ramach którego wspierane będzie dostosowanie rozwiązań dotyczących wspólnej sprzedaży produktów prowadzonej w ramach istniejącego już łańcucha do zwiększonej liczby rolników w ramach tego łańcucha oraz poszerzenie asortymentu przedstawianej przez rolników oferty.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres 3. dedykowany instrumentowi RLKS w PS WPR 2023-2027.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba zrealizowanych operacji dotyczących KŁŻ (sztuka)	0	1	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Odsetek gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich cyklach łańcucha dostaw i systemach jakości objętych wsparciem WPR (liczba gospodarstw/ rolników)	0	4	Umowa, ankieta	na koniec	EFRROW

Przedsięwzięcie 2.4:
Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

Pomimo rolniczego charakteru obszaru zdiagnozowano na obszarze LSR słabo rozwinięty pozarolniczy rynek pracy. Niewielka w stosunku zapotrzebowania ilość nowych miejsc pracy skłania do zaprogramowania przedsięwzięcia ukierunkowanego na rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych tj. dotyczącego wsparcia operacji polegających na dostosowaniu małego gospodarstwa do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz wymagań niezbędnych do systemu kategoryzacji WBN. Oprócz możliwości utworzenia dodatkowych miejsc pracy, będą one doskonałą formą generowania

dotatkowych dochodów w gospodarstwach rolnych. Gospodarstwa agroturystyczne, to nie tylko świadczenie usług hotelarskich w czynnym gospodarstwie rolnym, ale też unikalna forma wypoczynku wpasowana w rytm życia wiejskiego domostwa. Korzyści z prowadzenia agroturystyki w gospodarstwach rolnych wykraczają daleko poza gospodarstwo, generując korzyści zarówno dla lokalnych społeczności, jak i całego społeczeństwa. Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres 2. dedykowany instrumentowi RLKS w PS WPR 2023-2027.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba wspartych gospodarstw agroturystycznych (sztuka)	0	2	Umowa, ankieta	rocznie	EFRROW

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)	0	2	Umowa, ankieta	na koniec	EFRROW

Cel 3:
Poprawa atrakcyjności i dostępu do usług publicznych obszaru LGD

Obszar LGD „Brama na Podlasie” jak wynika z przeprowadzonej diagnozy charakteryzuje dość niska gęstość zaludnienia i rozproszona sieć osadnicza. Wpływa to niekorzystnie na zrównoważony rozwój obszaru. Zauważalne problemy społeczne należy niwelować nie tylko poprzez bezpośrednie działania dotyczące aktywizacji i integracji, ale również poprzez udostępnienie mieszkańcom terenów i obiektów zdegradowanych nadając im nowe funkcje kulturalne, społeczne edukacyjne. Konieczność wyrównywania poziomu jakości życia oraz zapewnienia dostępu do usług publicznych, infrastruktury, zdrowego środowiska to elementy budujące spójność tego obszaru oraz świadomość środowiskową mieszkańców. Takie kompleksowe działania wpływają komplementarnie na jego rozwój oraz przyczyniają się do podniesienia poziomu partycypacji społecznej. Priorytety wspierane w ramach Celu 3 komplementarnie uzupełniają wsparcie służące wyrównywaniu deficytów w rozwoju społecznym i gospodarczym obszaru LGD. Cel będzie realizowany ze środków dwóch programów PS WPR i FEdP 2021-2027 poprzez realizację szeregu przedsięwzięć związanych z poprawą dostępności infrastruktury usług publicznych i rewitalizacją obszarów zdegradowanych. Działania obejmą również efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, turystycznego i przyrodniczego, co przyczyni się do poprawy atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania i spędzania czasu wolnego. Tym przedsięwzięciom towarzyszyć będą inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego związanego z ochroną środowiska, w tym poprzez inwestycje w OZE w gospodarstwach domowych i obiektach publicznych.

Przedsięwzięcie 3.1:
Wspieranie wykorzystania OZE

Diagnoza obszaru LGD oraz zagadnienia zgłaszane przez uczestników konsultacji społecznych, wskazują na potrzebę wzmocnienia działań wspierających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Podmioty z obszaru LGD chcą aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu lokalnej polityki ochrony środowiska, w tym w zakresie praktycznych działań na rzecz wprowadzania i upowszechniania odnawialnych źródeł energii. Odnawialne źródła mają ogromny potencjał do obniżenia cen energii i uniezależnienia gospodarek od paliw kopalnych, zwłaszcza w obliczu kryzysu energetycznego spowodowanego konfliktem między Rosją a Ukrainą. Realizacja przedsięwzięcia dotyczącego zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej z OZE, w tym poprzez:

1. budowę lub rozbudowę magazynów energii elektrycznej oraz magazynów ciepła poprawiających sprawność wykorzystania energii z OZE, z przeznaczeniem na potrzeby własne lokalnych społeczności,
2. inwestycje z zakresu budowy nowych lub zwiększania mocy innowacyjnych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze wszystkich rodzajów OZE, w szczególności z biomasy, biogazu, biometanu, energii wiatru, słońca oraz Ziemi (geotermia), wraz z magazynami energii lub ciepła działającymi na potrzeby własne lokalnych społeczności.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 10.1 *Lokalna energia odnawialna* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego CP2.II - *Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju*. W ramach przedsięwzięcia planowane jest wsparcie inwestycji na obiektach użyteczności publicznej, jak i na potrzeby własne lokalnych społeczności. W ramach przedsięwzięcia planowana jest realizacja m.in. projektów grantowych.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Rozwiązania w zakresie magazynowania energii elektrycznej (MWh)	0	0,82	Umowa, ankieta	rocznie	EFRR
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	0	99 542	GUS	na koniec	EFRR
Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z OZE (szt.)	0	5	Umowa, ankieta	rocznie	EFRR

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba gospodarstw domowych korzystających z magazynowanej energii elektrycznej (sztuki)	0	80	Umowa, ankieta	na koniec	EFRR
Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia ciepła) (MWh/rok)	0	5	Umowa, ankieta	na koniec	EFRR

Przedsięwzięcie 3.2: Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego, naturalnego i walorów turystycznych obszaru LGD
--

Obszar LGD charakteryzuje dużą różnorodnością pod względem form ochrony przyrody, bogatym w obiekty turystyczne i zabytkowe obiekty, które mają szczególne znaczenie dla mieszkańców.

Dziedzictwo lokalne jest wartością integrującą mieszkańców, a równocześnie wspiera rozwój społeczny i ekonomiczny obszaru. Aktualny stan większości obiektów nie oddaje ich wartości, jaką mogą mieć dla rozwoju życia kulturalnego lokalnej społeczności. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przywrócenia stanu tych obiektów, wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków, a także odtworzenia ich funkcji lub dostosowania do pełnienia nowych funkcji zarówno kulturalnych, jak i społecznych. Ważnym elementem realizacji danych operacji będzie włączenie lokalnej społeczności w proces ich wdrażania (np. poprzez wspólną realizację projektu, zaangażowanie w działania dotyczące wykorzystania odnowionej/dostosowanej infrastruktury na rzecz mieszkańców, poprzez utworzenie na jej podstawie oferty kulturalnej, edukacyjnej, społecznej). Wsparcie infrastruktury oraz oferta kulturalna będzie służyć aktywności społecznej, kulturalnej, włączeniu społecznemu, zwiększy uczestnictwo mieszkańców obszaru LGD w życiu kulturalnym i społecznym.

W ramach przedsięwzięcia planowanej jest m. in. wsparcie na:

- Inwestycje dotyczące produktów turystycznych i tematycznych szlaków turystycznych opartych na walorach historycznych, przyrodniczych i kulturowych o zasięgu lokalnym,

- Projekty dotyczące kompleksowych prac konserwatorskich, restauratorskich, pozwalające zachować walory i charakter obiektów dziedzictwa kulturowego (wpisanych do rejestru zabytków/ewidencji zabytków),
- Kompleksowe prace konserwatorskie i restauratorskie zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych, (w tym filmowych) wraz z ich ochroną, digitalizacją i udostępnieniem w szczególności nowym grupom odbiorców, w tym ze specjalnymi potrzebami,
- Rozwój infrastruktury (przebudowa, rozbudowa, wyposażenie) do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej (m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury, muzea)
- Budowa i odbudowa infrastruktury związanej z ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- Projekty dotyczące tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o rodzime gatunki, jak banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, uzupełnione o ścieżki dydaktyczne.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 5.4 *Lokalna kultura i turystyka* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego CP5.II - *Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie*.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (sztuka)	0	1	Umowa, ankieta,	rocznie	EFRR
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (sztuka)	0	2	Umowa, ankieta	rocznie	EFRR
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	0	99 542	GUS	na koniec	EFRR

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby/rok)	0	40	Umowa, ankieta	na koniec	EFRR

Przedsięwzięcie 3.3:
Rewitalizacja obiektów, terenów i przestrzeni użyteczności publicznej

Na obszarze LGD „Brama na Podlasie” wciąż istnieją obszary i budynki, których stan uniemożliwia ich wykorzystanie na cele społeczne. Na etapie konsultacji wciąż wybrzmiewa duże zapotrzebowanie gmin na niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych. Odpowiedzią na problemy obszarów powinna być dobrze zaplanowana rewitalizacja jako narzędzie poprawy warunków życia, rozwoju gospodarczego i jakości środowiska na obszarach kryzysowych. Koniecznym jest zatem przywrócenie lokalnej społeczności terenów i obiektów, znajdujących się w przestrzeni publicznej, w celu nadania im nowych funkcji np. gospodarczych, społecznych, mieszkaniowych, edukacyjnych, kulturalnych. Ważnym aspektem w tym przedsięwzięciu jest również zaangażowanie mieszkańców skupionych np. w organizacjach pozarządowych do wspólnego decydowania o sposobie wykorzystania tej infrastruktury do nowych funkcji. Takie podejście pozwoli na kompleksowa i trwałe rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

W ramach przedsięwzięcia planowane jest wsparcie na inwestycje infrastrukturalne ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społeczno-gospodarczych na obszarze rewitalizowanym.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres wsparcia przewidziany w działaniu 5.4 *Lokalna kultura i turystyka* Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w ramach celu szczegółowego CP5.II - *Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie*.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (sztuki)	0	8	Umowa, ankieta	rocznie	EFRR
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1,9	Umowa, ankieta	rocznie	EFRR
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	0	99 542	GUS	rocznie	EFRR

Przedsięwzięcie 3.4:
Zwiększenie dostępności infrastruktury i usług

Analiza walorów turystycznych, jak również bazy do rekreacji, turystyki czy spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, a także wyniki konsultacji społecznych wskazują w dalszym ciągu na potrzebę poprawy wybranych składników infrastruktury, w tym tej, z której korzystają mieszkańcy. Trwała poprawa jakości życia wiąże się z koniecznością poprawy bazy i infrastruktury trwałej dostępu do usług publicznych, a także podejmowania i organizowania konkretnych działań aktywizujących mieszkańców skierowanych na zaspokojenie ich potrzeb związanych z dodatkową edukacją, sportem i rekreacją, zabawą, kulturą. W związku z tym zaplanowano przedsięwzięcie związane w wsparciem zarówno inwestycji infrastrukturalnych, jak i związanych z wyposażeniem/ wyposażeniem obiektów, mające na celu zwiększenie lub poprawę dostępu do usług dla społeczności lokalnej.

Przedsięwzięcie będzie miało charakter **wielozakresowy**, pozwalający na kompleksowe wsparcie inwestycyjne i usługowe np. poprzez remont i wyposażenie obiektu świadczącego usługi publiczne, a także wsparcie w nim wysokiej jakości świadczonych usług.

Przedsięwzięcie będzie jednocześnie wpisywało się w dwa zakresy PS WPR 2023-2027 tj. 4. *Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności* w zakresie wyposażenia/ wyposażenia obiektów oraz 6. *Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej* w zakresie inwestycji infrastrukturalnych.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury usług świadczonych lokalnej społeczności (sztuki)	0	12	Umowa, ankieta,	rocznie	EFROW
Liczba wyposażonych/ wyposażonych obiektów świadczących usługi lokalnej społeczności (sztuki)	0	4	Umowa, ankieta,	rocznie	EFROW

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób)	0	380	Umowa, ankieta	na koniec	EFROW

Przedsięwzięcie 3.5:
Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego wsi

Warunkiem pobudzenia zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój obszarów wiejskich oraz lepszego wykorzystania zasobów lokalnych jest konieczność budowania kapitału społecznego wsi. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich nie będzie możliwy bez bezpośredniego i szerokiego udziału mieszkańców. Wśród liderów, którzy mogą wnieść znaczący wkład w pozytywne przemiany społeczne na wsi, upatruje się Koła Gospodyń Wiejskich oraz innych organizacji pozarządowych. To ich działalność jest szansą na zaktywizowanie mieszkańców wsi, tak aby byli zainteresowani podejmowaniem inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Wybuch pandemii i przymusowa izolacja w domach przyczyniła się do zmniejszenia aktywności na obszarach wiejskich. Brak możliwości spotykania się miała znaczący wpływ na utratę chęci działania i poszukiwania nowych pomysłów do rozwoju. Przedsięwzięcie będzie skierowane na pobudzanie zaangażowania lokalnych liderów w ochronę i rozwój tradycji kulturowych i folklorystycznych wsi.

Przedsięwzięcie wpisuje się w zakres 9. dedykowany instrumentowi RLKS w PS WPR 2023-2027. Planowane jest ogłoszenie konkursu na **projekty grantowe** skierowane do ngo oraz KGW.

WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba wybranych grantobiorców na wsparcie dziedzictwa kulturowego wsi (sztuki)	0	16	Umowa, ankieta,	rocznie	EFRROW
Liczba inicjatyw aktywizujących skierowanych do KGW (sztuka)	0	1	Umowa	na koniec	NOWEFIO

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nazwa wskaźnika (jednostka miary)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość	Fundusz
Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (liczba osób)	0	130	Umowa, ankieta	na koniec	EFRROW

